

Särskild handling enligt miljöbalken

Regional fysisk plan Hallands län

2026

Innehållsförteckning

Särskild handling	4
<i>Vad är en särskild handling?</i>	4
Miljöbedömningen	4
<i>Planprocess och avgränsning av MKB</i>	4
<i>Metod för miljöbedömningen</i>	5
Hänsyn till miljöbedömningen	6
<i>Integrering av miljöaspekter</i>	6
<i>Beaktande av synpunkter</i>	6
Skäl till att planen antagits	8
<i>Alternativ</i>	8
<i>Jämförelse med nollalternativ</i>	8
<i>Jämförelse med alternativa scenarion</i>	9
Uppföljning och fortsatt arbete	10
<i>Allmänt</i>	10
<i>Identifierat behov av utredningar och analys</i>	10
<i>Särskild uppföljning av kumulativa effekter</i>	12
Information om att planen antagits	12

Särskild handling

Vad är en särskild handling?

När en översiktsplan tas fram ska en strategisk miljöbedömning av planen göras och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) tas fram. Miljöbedömningen ska göras parallellt med framtagandet av översiktsplanens förslag för att miljöaspekterna ska integreras på ett bra sätt.

Enligt 6 kap 16 § miljöbalken ska det i ett beslut att anta en plan som omfattas av kravet på strategisk miljöbedömning, eller i en särskild handling i anslutning till beslutet, finnas en redovisning av miljöbedömningsprocessen. Genom att redovisa gjorda överväganden och hur synpunkter och förslag beaktats, ges allmänheten insyn i processen.

Den särskilda handlingen ska enligt 6 kap 16 § miljöbalken redovisa:

- hur miljöaspekterna har integrerats i planen,
- hur hänsyn har tagits till miljökonsekvensbeskrivningen och inkomna synpunkter,
- skälen för att planen har antagits i stället för de alternativ som övervägts,
- vilka åtgärder som planeras för att övervaka och följa upp den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen kan medföra

För att allmänheten, myndigheter, angränsande regioner, kommuner samt andra berörda ska kunna ta del av den särskilda handlingen utgör den i detta fall en bilaga till den av regionfullmäktige antagna handlingen.

Miljöbedömningen

Planprocess och avgränsning av MKB

Miljöbedömningen avgränsades i ett tidigt skede avseende geografiskt område, nivå, tid och innehåll. Avgränsningen stämde av i ett samråd mellan regionen och länsstyrelsen den 25 januari 2024.

I avgränsningssamrådet lyftes följande frågor där planens påverkan bedömdes kunna medföra en betydande miljöpåverkan:

- Upplevelsen av landskapet, kulturmiljön
- Grön infrastruktur, ekosystemtjänster och friluftsliv
- Jordbruksmark
- Vattenkvalitet

Den regionala fysiska planen med tillhörande hållbarhetsbedömning och miljökonsekvensbeskrivning gick ut på samråd under tiden 20241217 – 20250502. De synpunkter som framkom under samrådet ingick sedan i det fortsatta arbetet med planförslaget och miljökonsekvensbeskrivningen.

Synpunkterna medförde att planförslaget bearbetades och att ändringar gjordes i miljökonsekvensbeskrivningen.

Det bearbetade förslaget ställdes sedan ut för granskning mellan den 2025-10-14 och 2025-01-30.

Efter granskningen gjordes vissa mindre justeringar av planförslaget samt mindre ändringar av miljökonsekvensbeskrivningen inför antagandet i regionfullmäktige.

Metod för miljöbedömningen

Miljöbedömningen utvidgades till att även beskriva de sociala och ekonomiska konsekvenserna av planens genomförande med syfte att inbegripa en större och bredare syn på konsekvenser än en traditionell miljöbedömning enligt miljöbalken. De formella kraven på miljökonsekvensbeskrivningar införlivades i bedömningen, samtidigt som de krav som finns i plan- och bygglagen på att redovisa planens väsentliga konsekvenser ur bland annat sociala- och ekonomiska perspektiv, uppfylls.

För att beskriva och värdera de förändringar som den regionala fysiska planen kan föra med sig har både generella och mer objektspecifika bedömningsgrunder använts. Som generell grund ligger bland annat de globala hållbarhetsmålen, de nationella miljö kvalitetsmålen, miljöbalkens allmänna hänsynsregler, miljö kvalitetsnormer och andra lagkrav och riktvärden. De mer objektspecifika bedömningsgrunderna utgjordes av olika typer av underlagsmaterial som regionala mål, planer och utredningar. Information har även inhämtats från digitala källor så som Länsstyrelsen i Hallands län, VISS, Naturvårdsverket, Jordbruksverket och Riksantikvarieämbetet.

Inom ramen för miljöbedömningen studerades ett nollalternativ. Nollalternativet utgår från att en fortsatt planering och utveckling sker i regionen i enlighet med de kommunala översiktsplanerna utan en regional fysisk plan. Som jämförelse till nollalternativet har även två alternativa scenarier studerats, Kustnära spridd bebyggelse och Kompletterande inlandsutveckling.

I miljökonsekvensbeskrivningen beskrevs under samtliga skeden påverkan och konsekvenser av planförslaget utifrån naturmiljö, friluftsliv, kulturmiljö, upplevelsen av landskapet, vatten, areella näringar, hälsa och säkerhet, klimatanpassning

och klimatpåverkan. Den betydande miljöpåverkan som bedömdes kunna uppstå till följd av ett genomförande av planen ringades in.

Hänsyn till miljöbedömningen

Integrering av miljöaspekter

I arbetet med planen har förutsättningar och miljöaspekter integrerats och avvägningar gjorts löpande. Effekt- och konsekvensanalyser av olika förslag till valda strategier och strukturer har gjorts under hela processen. Till stöd har även en workshop kring hållbarhetsaspekter av planen hållits med tjänstepersoner på regionen.

Bedömning av planens konsekvenser utgår från de större strategiska dragen som planen sätter ramarna för genom sina valda strategier och som avspeglas i plankartan:

1. Bebyggelsestruktur
2. Infrastruktur, teknisk infrastruktur
3. Grön- och blåstruktur

Efter samråden i de olika skedena har beskrivningar och inriktningar förtydligats i planen och konkretiserats där det varit möjligt.

Till många av de bedömda miljöaspekterna ges i miljökonsekvensbeskrivningen förslag på miljö- och kulturmiljöstärkande åtgärder. Åtgärdsförslagen ska ses som möjliga åtgärder att arbeta vidare med i den fortsatta regionala planeringen med syfte att minska negativ påverkan, framför allt den betydande påverkan. Läs vidare under rubriken *Uppföljning och fortsatt arbete*.

Beaktande av synpunkter

Nedan följer en sammanfattning av hur de synpunkter som rör miljöaspekter har beaktats i miljöbedömningen och i miljökonsekvensbeskrivningen. Detaljerade beskrivningar av hur synpunkter beaktats finns vidare beskrivet i samrådsredogörelsen respektive det särskilda granskningsutlåtandet.

Alternativhantering

- Ett kompletterande scenario med fokus på inlandets utvecklingsmöjligheter togs fram, studerats och miljöbedömts som ett led i att bredda analysen av planens konsekvenser.

Kustplanering

- ”PM Kustutredning, Region Halland” togs fram i syfte att få en överblick över målkonflikter och samplaneringsbehov av kustområdet i regionen. Med hjälp av utredningen vill regionen identifiera och mildra negativa konsekvenser, direkta och kumulativa, till följd av befintliga och framtida anspråk på kustområdet.
- Miljökonsekvensbeskrivningen kompletterades med ett tydligare resonemang kring bebyggelseutveckling i kustnära riskområden och hur klimatanpassning kan integreras i genomförandet av planen. Vidare lyftes behovet av samverkan mellan region, kommuner och statliga myndigheter som avgörande i de fortsatta arbetet med klimatanpassning.

Riksintressen

- Avsnittet om riksintressen utvecklades och kompletterades. Utredningar som utgör viktiga underlag i det fortsatta arbetet för att undvika påtaglig skada på riksintressena identifierades. För att förebygga påtaglig skada på riksintressen längs med kusten lyftes specifikt ”PM Kustutredning, Region Halland” som ett viktigt underlag i det fortsatta arbetet.

Vattenkvalitet

- Behovet av en långsiktig och samordnad vattenplanering i takt med att regionen växer beskrevs tydligare.
- Kopplingen mellan regional fysisk planering och den nationella havsplaneringen utvecklades.
- Avsnittet om miljökvalitetsnormer och hur planen kan komma att påverka dessa utvecklades generellt, men med särskilt fokus på havsmiljön och utsjövatten i relation till havsmiljödirektivet. Resonemangen kring vattenkvalitet och känsliga vattendrag förtydligades.
- Våtmarkernas betydelse för vattenkvalitet, klimatanpassning och biologisk mångfald beskrevs.

Dricksvattenförsörjning

- Förtydliganden gjordes kring vikten av mellankommunal samverkan i frågor som rör dricksvattenförsörjning och vattenskyddsområden.
- Vikten av att konsekvenser för sjöar där vattenuttag sker behöver analyseras i ett regionövergripande samarbete lyftes. Detta för att minimera negativa effekter av vattenbrist.

Biologisk mångfald

- Ett förtydligande gjordes i miljökonsekvensbeskrivningen om att det i det fortsatta arbetet med den regionala planen behöver spridas kunskap om ansvarsarterna och ansvarsbiotoperna samt att verka för att rätt avvägningar görs i samhällsplaneringen runt om i regionen. På så vis kan planen och kommande arbete bidra till positiva effekter för den biologiska mångfalden.

Kulturmiljö

- Beskrivningen av kulturmiljövärden utvecklades och tydliggjordes, liksom hur hänsyn till dessa bör tas i den fortsatta planeringen.
- Kopplingen mellan kulturmiljö och biologisk mångfald tydliggjordes. I detta sammanhang beskrevs även begreppet biologiskt kulturarv och dess koppling till biologisk mångfald och landskapsvärden.

Social hållbarhet

- Jämlikhets- och barnrättsperspektivet lyftes tydligare i planeringen och i beskrivningen av planens konsekvenser.

Skäl till att planen antagits

Alternativ

I miljökonsekvensbeskrivningen har konsekvenserna av ett genomförande av planen jämförts med ett nollalternativ och två alternativa scenarior.

Jämförelse med nollalternativ

Nollalternativet ska spegla en trolig utveckling om den regionala planen inte tas fram, antas eller genomförs. Nollalternativet utgår från att en fortsatt planering och utveckling sker i regionen i enlighet med de kommunala översiktsplanerna. Nollalternativet innebär inte ett stagnerat läge i regionen.

Eftersom intentionen i planen är att nå en mer samstämmighet över de administrativa gränserna bedöms planförslaget generellt ge en bättre vägledning i efterföljande planering än vad nollalternativet gör för den övergripande bebyggelse- och infrastrukturplaneringen samt grönstrukturen. I jämförelse med nollalternativet kan planen på sikt bidra till en gemensam syn på hur kommunerna i regionen ska hantera frågor kopplade till exempelvis de areella näringarna, vattnet och områden med höga natur- och kulturvärden.

Jämförelse med alternativa scenarion

Utöver nollalternativet har planen jämförts med två alternativa scenarion; Kustnära spridd bebyggelse och Kompletterande inlandsutveckling.

Kulturmiljö och landskap

I jämförelse med alternativet kustnära spridd bebyggelse ger planen större positiva konsekvenser för upplevelsen av landskapet och kulturmiljövärdena eftersom ny bebyggelse främst ska tillkomma i befintliga orter och längs med befintliga stråk. Med alternativet kompletterande inlandsutveckling minskar trycket på kustzonen något och de värden som finns här.

Naturmiljö

I jämförelse med en mer kustnära spridd bebyggelse, där negativ påverkan på naturvärden ökar genom en mer oplanerad bebyggelseutveckling med risk för ökad fragmentering, bidrar planens struktur till bättre förutsättningar för att viktiga samband och naturområden bibehålls och stärks. Alternativet kompletterande inlandsutveckling minskar trycket på kustzonens värden men riskerar att fragmentera inlands sammanhängande jordbruksmarker och skogar mer än övriga alternativ.

Friluftsliv

Med en mer kustnära spridd bebyggelse bedöms konsekvenserna bli större än planförslaget då förutsättningarna för att skapa underlag till kollektivtrafik minskar och därmed även tillgängligheten för de utan bil att nå rekreations- och friluftslivsområden utanför tätorten. Med alternativet kompletterande inlandsutveckling minskar trycket på kustzonen och dess värden kopplade till friluftsliv i en något större utsträckning.

Vattenkvalitet

Alternativen kustnära spridd bebyggelse och kompletterande inlandsutveckling riskerar båda att påverka vattenförekomster mer än planförslaget i det fall bebyggelsen inte ansluts till kommunalt vatten- och avloppssystem.

Areella näringar

Alternativen kustnära spridd bebyggelse och kompletterande inlandsutveckling bedöms båda öka risken för negativa konsekvenser för jordbruksmarken, bland annat i form av fragmentering och svårigheter med att bruka jordbruksmarken effektivt.

Klimat och klimatanpassning

Alternativen spridd kustnära bebyggelse och kompletterande inlandsutveckling bedöms båda ha en utbyggnadsstruktur som generellt skapar sämre förutsättningar än planen vad gäller möjligheten att skydda sig mot olyckor.

Med en spridd kustnära bebyggelse och en kompletterande inlandsutveckling kommer troligen bilanvändandet i samhället att öka vilket i sin tur ökar utsläppen. Kompletterande inlandsutveckling bedöms däremot ge positiva effekter med avseende på klimatanpassning då färre byggnader hamnar i utsatta lägen nära havet.

Uppföljning och fortsatt arbete

Allmänt

Uppföljningen har stor betydelse för uppfyllandet av syftet med miljökonsekvensbeskrivningen och för att det långsiktiga målet om att en hållbar utveckling ska nås. Vid planering av uppföljning är det främst den betydande miljöpåverkan som ska övervakas.

De dokument som blir särskilt viktiga att arbeta vidare med eller följa upp i den framtida planeringen är kopplade till minskad påverkan på natur- och kulturmiljöer, havs- och vattenmiljöer samt minskad risk för översvämning, ras och skred.

Identifierat behov av utredningar och analys

För att minska de negativa konsekvenserna på miljön arbetar regionen med uppföljning genom indikatorer. Även behovet av utredningar för att följa upp och minska negativ påverkan har identifierats.

Målområdena med tillhörande strategier i den regionala fysiska planen kommer dels att följas upp genom de indikatorer som finns kopplade till den Regionala utvecklingsstrategin (RUS) samt genom de regionala miljömålen som Länsstyrelsen ansvarar för.

Regionen har inom ramen för planen tagit fram ”Kustzonutredning Halland” i syfte att få en överblick över målkonflikter och samplaneringsbehov av kustområdet. Med hjälp av utredningen vill regionen identifiera och mildra negativa konsekvenser, direkta och kumulativa, till följd av befintliga och framtida anspråk på kustområdet. Med ett fortsatt arbete med Kustzonutredningen, och de föreslagna rekommendationer som där anges, kan negativa konsekvenser på kustområdet mildras.

Som en del av genomförandet av planen kommer även Region Halland att ta fram ett kunskapsunderlag om grönstruktur och ekologiska samband, i syfte att stödja kommunerna i arbetet med grönplanering och det mellankommunala perspektivet. Underlag kommer vara en viktig del i arbetet med att minska negativa påverkan på den biologiska mångfalden, upplevelsen av landskapet samt natur- och kulturmiljöer.

Nedan listas åtgärdsförslag, utredningar och analyser som identifierats i arbetet med miljöbedömningen och miljökonsekvensbeskrivningen och som kan bli aktuella i den fortsatta planeringen för att minska negativa påverkan:

- Kulturmiljövärden och samband som är viktiga på en regional nivå kan identifieras och förhållningssätt till dessa kan formuleras.
- Regionala planeringsunderlag med identifierade lämpliga områden för etablering av hållbara energikällor ur ett regionalt perspektiv kan tas fram.
- Svaga samband mellan regionala gröna kilar kan identifieras, prioriteras och pekas ut där åtgärder kan behövas.
- Arbetssätt för hur regionen kan stödja arbetet med ansvarsarter och ansvarsbiotoper i länet kan identifieras.
- Möjligheten att ta fram en regional plan för arbete med att bekämpa invasiva arter kan utredas.
- Befintliga cykelstråk och vandringsleder kan kompletteras med identifierat och prioriterat behov av nya regionala cykelstråk och vandringsleder.
- Friluftslivsområden där regionen kan bidra med utvecklingssatsningar som stärker tillgängligheten kan identifieras.
- Genom att identifiera tysta områden kan tillgången till närrekreationsområden med god ljudmiljö lyftas och säkerställas långsiktigt och över kommungränserna.
- Större sammanhängande jordbruksmarksområden kan redovisas på samma sätt som den regionala grönstrukturen för att ge jordbruksmarken högre dignitet.
- Kunskapsunderlag/stöd till kommunerna om hur avvägningar kan göras i planprocessen vad gäller jordbruksmark ur ett regionalt perspektiv kan tas fram.
- Arbeta med ekosystemtjänster på regional nivå. Exempelvis kan en regional kartläggning över mark- och vattenområden som kan utgöra en resurs för reglering av vattenflöden i anslutning till riskområden tas fram som vägledning.

Särskild uppföljning av kumulativa effekter

Under miljöbedömningsprocessens gång har fyra aspekter identifierats där det kan vara av särskild vikt att göra en uppföljning kring kumulativa effekter, det gäller;

- kumulativa effekter av ett ianspråktagande av jordbruksmark
- kumulativa effekter på kustområdet till följd av en fortsatt exploatering
- kumulativa effekter på vattenkvaliteten till följd av en fortsatt exploatering
- kumulativa effekter på den regionala gröna infrastrukturen till följd av en fortsatt exploatering.

Hur uppföljning av de kumulativa effekterna ska ske är något som får inarbetas i fortsatta processer. Påverkan kommer många gånger att behöva studeras vidare i exempelvis översiktsplaneprocesser med noggrannare studier av hur olika exploateringar kan påverka exempelvis landskapet, havsmiljön eller riksintressen.

Hur en mellanregional samverkan ska ske kring frågor som exempelvis rör riksintressen bör också undersökas, förslagsvis i nära samarbete med Länsstyrelsen som är en viktig aktör i hanteringen av allmänna intressen och sådana frågor som behöver samordnas mellan regioner och kommuner.

Information om planen antagits

Enligt 6 kap. 17 § miljöbalken ska den särskilda handlingen och den regionala planen göras tillgängliga för allmänheten och de myndigheter och kommuner som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda om antagandet.

När planen vunnit laga kraft informerar regionen om antagandet genom att lägga ut den antagna regionala planen på regionens hemsida. Där läggs även denna särskilda handling upp. Protokollet från regionfullmäktige om planens antagande sätts upp på regionens anslagstavla. Myndigheter som antas bli berörda kommer att informeras.

